

Obsah

Úvod (Aleš Fiala, doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.)	9
1 Organizace chovu koní v České republice (doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.)	13
Kůň jako hospodářské zvíře	15
Uznané chovatelské sdružení – ASCHK	17
Povinnosti chovatelů koní	19
Šlechtitelský program	21
Ústřední evidence koní (ÚEK)	22
Vývoj chovu koní v ČR	22
Chovatelská zařízení pro koně	25
2 Hospodářský význam koní (doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.)	27
Domestikace	29
Vojenské využití koní	29
Využití koní v dopravě a zemědělství	33
Vývoj chovu koní po roce 1989	34
3 Evropské hřebčiny a hřebčince (Ing. Lenka Gotthardová, CSc.)	43
Nejstarší evropské hřebčiny	45
Hřebčiny a hřebčince v Čechách	46
Současné státní chovy koní v ČR	48
Významné hřebčiny a hřebčince v Evropě ..	50
4 Anatomie a fyziologie koní (Ing. Terezie Zavadilová, Ph.D., nákresy Helena Kolblová)	69
Úvod	71
Kosterní soustava – systema skeleti	72
Svalová soustava – systema musculorum ...	75
Cévní soustava – apparatus circulationis sanguinis	77
Dýchací soustava – apparatus respiratorius	80
Trávicí soustava – apparatus digestorius ...	81
Močová soustava – apparatus uropoeticus	85
Endokrinní soustava – glandulae endocrinae	86
Pohlavní soustava	88
Samčí pohlavní soustava – organa genitalia masculina	88
Samičí pohlavní soustava – organa genitalia feminina	90
Nervová soustava – systema nervosum	92
Kožní soustava – integumentum commune	97
Termoregulace – thermoregulation	99
5 Mechanika pohybu koně (doc. Ing. Drahoslav Misař, CSc.)	101
Definice a charakteristika pojmů	103
Mechanika pohybů	104
Základní chody koně	106
Zvláštnosti lokomoce koní	111
Získané chody koně	113
Nepřirozené chody	116

6 Krmení koní (prof. Ing. Ladislav Zeman, dr. h. c.)	117
Požadavky živin na produkci	121
Význam a potřeba živin	123
7 Technologie a technika v chovu koní (Ing. Jiří Jehlička)	141
Požadavky pro výstavbu stájí	
a jejich vybavení	143
Mikroklima ve stáji	144
Zoohygiena ve stáji	144
Typy ustájení	145
Ustájení na stáních	145
Boxové ustájení	145
Vlné ustájení	147
Aktivní stáj	147
Trvalé ustájení ve výběhu (24/7)	148
Ošetřování koní	149
Kontrola zdravotního stavu	149
Odklizení výkalů	149
Čištění koní	150
Úprava kopyt a podkování	151
8 Přeprava koní (Ing. Hana Stránská, Ph.D.)	157
Legislativa	159
Přeprava koní v zájmovém chovu	159
Přeprava koní v kategorii	
hospodářská zvířata	159
Cesta do zahraničí	160
Doporučení na nakládání a přepravu	161
Před jízdou	161
Když se koni nechce nastoupit	162
9 Pastva hříbat a koní (doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.)	163
Fyziologické předpoklady koní	
pro pastevní odchov a pastevní chov	165
Význam pastvy v chovu koní	166
Způsoby pastvy	168
Kontinuální pastva	168
Rotační (oplůtková) pastva	169
Ohrazení pastviny	169
Technické vybavení pastvin	171
Napájení	171
Přístřešek	171
Krmelec	172
Solné nebo minerální lizy	172
Složení pastevního porostu	173
Příprava koní na pastvu	173
Údržba pastvin	174
Přidání nového koně do stáda	176
10 Etologické projevy koní	
(Ing. Radek Filipčík, Ph.D., Ing. Eva Sobotková, Ph.D., Ing. Dana Kuřitková)	177
Smyslové schopnosti koní	179
Čich	179
Chuť	180
Hmat	180
Sluch	181
Zrak	181
Využití etologie ve výchově	
a výcviku koní	182
Metody výcviku koně	183
Způsoby komunikace koní	184
Pomůcky jezdce	184
11 Exteriér a jeho posuzování (doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.)	185
Principy posuzování koní	187
Předvádění koní	188
Popis koně	191
Měření koní	196
Lineární popis zevnějšku koní	197
Hodnocení kvality zevnějšku	201
Souhrnné charakteristiky	
zevnějšku koně	202
Kondice koně	205
Využití lineárního popisu	
ve šlechtění koní	207

12 Plemenitba v chovu koní (doc. Ing. Iva Jiskrová, Ph.D.) 211

Metody plemenitby a jejich využití	Meziplemenné křížení	214
v chovu koní	Mezidruhové křížení	215
Čistokrevná plemenitba	Výběr rodičovských párů	215
Křížení	Způsoby plemenitby v chovu koní	216

13 Plemena koní významná v ČR

(doc. Ing. Iva Jiskrová, Ph.D., doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.) **217**

Plemena dostihová	Plemena westernová	240
Plemena vytrvalostní	Plemena tažná	242
Plemena sportovní	Chladnokrevná plemena v ČR	243
Plemena kočárová (karosieři)	Plemena pony	247

14 Reprodukce koní (doc. Ing. Jiří Šichtař, Ph.D.) 253

Odběr, hodnocení a zpracování	Přirozená plemenitba a inseminace	260
spermatu	Embryotransfer a in vitro produkce	
Pohlavní cyklus klisen	embryí	262
Základy reprodukční ultrasonografie	Diagnostika gravidity	264
Detekce říje a ovulace	Porod a péče o hříbě a klisnu	265

15 Odchov hříbat a jejich hodnocení (doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.) 267

Odchov hříbat	Odstav hříbat	273
Odchov hříběte bez matky	Testační odchovny hříbat	274
Výchova hříběte	Posuzování růstu hříbat	276
Registrace hříbat	Požadavky na zařazení do chovu	281

16 Výcvik jezdeckého koně (Ing. Hana Civišová, Ph.D.) 283

Základy výcviku	Příprava koně pro distanční ježdění	290
Základní výcvik	Psychologie koně v rámci výcviku	290
Výcvik pod sedlem a obsedání	Postroje jezdeckých koní	291
Výcvik drezurních koní	Výběr jezdeckého koně	292
Výcvik parkurových koní		

17 Základní výcvik jezdce (Ing. Hana Civišová, Ph.D.) 295

Správné držení těla	Trénink a pravidelný rozvoj	298
Základy jízdy na koni	Zkoušky základního výcviku jezdce	298
Psychologické aspekty ježdění	Ústroj jezdce	299
Bezpečnostní aspekty ježdění		

18 Využití koní v zápřež (doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc., Josef Iš) 301

Postroje a postrojování koní	Bič a jeho použití	319
Chomoutový postroj	Postrojování a zapřahání	320
Chomoutkový postroj	Vedení spřežení	321
Poprsní postroje	Sed a ústroj kočího	322
Zaučování koní v tahu	Sestavení spřežení	323
Styly zápřeže	Soutěže spřežení	324
Opraté pro jednotlivé styly zápřeže	Ošetřování, udržování a uložení	
Držení opratí	postrojů	326

19 Sportovní využití koní (Ing. Eva Sobotková, Ph.D.) 327

Jezdecký sport pod mezinárodní a českou jezdeckou federací	329	Hodnocení soutěží všestrannosti	340
Funkcionáři národních závodů	331	Soutěže spřežení	341
Úbor jezdce a výstroj koně	331	Drezurní zkouška	342
Kodex chování zacházení s koňmi	332	Maraton	344
Veterinární prohlídky koní	332	Překážková jízda	345
Vyhlašování výsledků, dekorování	332	Voltiž	346
Skokové soutěže	333	Vytrvalostní soutěže (endurance)	348
Drezurní soutěže	336	Westernové ježdění a rodeo	349
Soutěže všestrannosti	338	Westernové disciplíny	350
Drezurní zkouška	338	Chovatelské organizace amerických plemen koní a jejich soutěžní disciplíny	354
Terénní zkouška	338	Rodeo	355
Skoková zkouška	340	Ostatní jezdecké sporty	356

20 Dostihy a jejich význam ve šlechtění koní (doc. Ing. Drahošlav Misař, CSc.) 359

Vznik a vývoj dostihů	361	Charakteristika výkonnosti dostihového koně	367
Dostihové soustavy a jejich funkce	362	Klusácké dostihy	367
Cvalové dostihy	362	Typy klusáckých dostihů	367
Překážkové dostihy	362	Příprava klusáckého koně k dostihům	367
Rovinové dostihy	363	Dostihová závodiště, dostihové dráhy a dráhy dostihů	367
Významné mezinárodní cvalové dostihy	364	Organizace klusáckých dostihů v ČR	368
Organizace cvalových dostihů v ČR	364	Charakteristika výkonnosti dostihového klusáka	368
Příprava cvalového koně k dostihům	366		
Rychlost anglického plnokrevníka v rovinových dostizích	366		

21 Zkoušky výkonnosti koní (doc. Ing. Miroslav Maršálek, CSc.) 369

Účel zkoušek výkonnosti	371	Organizace zkoušek výkonnosti	373
Využití zkoušek výkonnosti pro kontrolu dědičnosti	372	Příprava koně na zkoušku výkonnosti	378
		Soutěže chladnokrevných koní	381

22 Nejčastější zdravotní problémy hříbat a dospělých koní a jejich řešení (MVDr. Eliška Jarošová) 383

Porod hříběte	385	Nakažlivé nemoci dospělých koní	392
Rychlé posouzení zdravotního stavu hříbat i dospělých koní	387	Parazitózy	393
Dechová frekvence	387	Gastrointestinální parazité	393
Tepová frekvence	387	Kožní parazité	393
Teplota	387	Obecké příznaky parazitóz	394
Nemoci hříbat	387	Specifické příznaky podle druhu parazita	395
Onemocnění dospělých koní	389	Nemoci očí	395
Onemocnění kopyt	389	Nemoci pohybové soustavy	396
Zranění končetin	390	Onemocnění pohlavních orgánů	397
Podlomy	390	Veterinární podmínky pro účast na svodech koní	397
Gastrointestinální onemocnění	391	Označení a evidence koní	397
Onemocnění kůže	391	Povinná vakcinace a vyšetření	397
Respirační onemocnění	391	Veterinární přejímka	397

23 Koně v hiporehabilitaci (Ing. Vladimíra Casková) 399

Trocha historie	401	Parajezdeckví	406
Předpoklady pro provádění hiporehabilitace	402	Kontaktní terapie	407
Dělení hiporehabilitace	403	Hiporehabilitační kůň	407
Hipoterapie ve fyzioterapii a ergoterapii (HTFE)	403	Příprava vybraného koně pro hiporehabilitaci	409
Hiporehabilitace v pedagogické a sociální praxi (HPSP)	404	Posouzení projevu koně	410
Hipoterapie v psychiatrii a psychologii (HTP)	405	Specializační zkoušky pro koně a pony zařazované do hiporehabilitace	411
		Budoucnost hiporehabilitace	412

24 Fotografování koní (Věra Marková) 413

Připravený kůň	415	Fotografujeme postoj koně	418
Předváděč	417	Fotografujeme hlavu koně	420
Výběr místa a světlo	417	Fotografujeme pohyb koně	422

Literatura 425